

СИЛАБУС

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Управління формуванням насінневої продуктивності»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Код і найменування спеціальності	Н1 Агрономія
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Насінництво і насіннєзнавство
Курс, семестр	1 курс, 2 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4. Загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 16 год., практичних занять – 24 год. Форма семестрового контролю – залік.
Мова (-и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут агроехнологій, селекції та екології Кафедра селекції, насінництва і генетики.
Контактні дані розробника	<i>Викладач:</i> Рибальченко Анна Михайлівна, к.с.-г.н., доцент, доцент кафедри селекції, насінництва і генетики. <i>Контакти:</i> ауд. 58 (навчальний корпус № 1) <i>e-mail:</i> anna.rybalchenko@pdau.edu.ua <i>Сторінка викладача:</i> https://www.pdau.edu.ua/people/ribalchenko-anna-mihaylivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Вибіркова фахова навчальна дисципліна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, які передують її вивченню: «Біотехнології в насінництві і розсадництві», «Методи і організація досліджень в агрономії».
Компетентності	<i>Інтегральна компетентність:</i> Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері агрономії під час здійснення професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов. ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу. ЗК3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК6. Прагнення до збереження навколишнього середовища. <i>Спеціальні (фахові):</i> СК3. Здатність створювати нові технології та застосовувати сучасні технології агрономії, враховуючи їх особливості та користуючись передовим досвідом їх впровадження, розробляти наукові основи технологій вирощування сільськогосподарських культур.
Програмні результати навчання / Результати навчання	РН7. Розробляти та реалізовувати проекти екологічно безпечних прийомів і технологій виробництва високоякісної продукції рослинництва з урахуванням особливостей агроландшафтів та економічної ефективності. РН 15. Вміти використовувати сучасні технології виробництва насіння і садивного матеріалу та впроваджувати новітні елементи технологій, враховуючи ресурсний потенціал

підприємств і регіонів. Вміти розробляти і коригувати технології виробництва на перспективу.	
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
Зміст та методи вивчення навчальної дисципліни дозволяють сформувати у здобувачів вищої освіти соціальні навички (soft skills): здатність брати на себе відповідальність, ініціативність, уміння приймати рішення, критичне мислення.	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Сформувати у здобувачів вищої освіти теоретичні знання та практичні навички стосовно впливу факторів навколишнього середовища та агротехнічних прийомів вирощування на ріст і розвиток сільськогосподарських культур, процеси утворення і формування високоякісного насіння та його зберігання.	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Агробіологічні та екологічні основи формування насіннєвої продуктивності. Тема 2. Критерії оцінювання якості насіння та їхнє біологічне значення. Тема 3. Управління формуванням насіннєвої продуктивності зернових культур. Тема 4. Управління формуванням насіннєвої продуктивності кукурудзи. Тема 5. Управління формуванням насіннєвої продуктивності зернобобових культур. Тема 6. Управління формуванням насіннєвої продуктивності круп'яних культур. Тема 7. Управління формуванням насіннєвої продуктивності технічних культур. Тема 8. Організація післязбиральної обробки та зберігання насіння.	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
<i>Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:</i> словесні методи (лекція, розповідь, пояснення); наочні методи (ілюстрування); практичні методи (практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою: конспектування). <i>Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:</i> методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу); методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, висування вимог до вивчення дисципліни). <i>Інноваційні та інтерактивні методи навчання:</i> інтерактивні методи (дискусії); комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій). <i>Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:</i> методи усного контролю (опитування, бесіда); методи письмового контролю (самостійна робота).	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання наведені у Додатку до силабусу.
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	Всі навчальні завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлений термін відповідно розкладу. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату. Порядок повторного проходження контрольних заходів в Університеті регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу в ПДАУ» (https://surl.li/pyqhtml) та «Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ» (https://surl.li/zllviu).
- щодо академічної доброчесності	Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання

	навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Нормативно-правові документи стосовно академічної доброчесності розміщені на сторінці «Академічна доброчесність» сайту ПДАУ (https://surl.li/iktalb).
- ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ ЗАНЯТЬ	Здобувачі вищої освіти, що навчаються в Полтавському державному аграрному університеті, згідно норм «Положення про організацію освітнього процесу в ПДАУ» зобов'язані бути присутніми на заняттях і не пропускати їх без поважної причини. Здобувачі освіти мають брати активну участь під час проведення занять, виконувати необхідний мінімум навчальної роботи, що є допуском до семестрового контролю. В умовах впровадження дистанційної форми навчання за наявності об'єктивних причин (наприклад, лікарняний) та за узгодженням з викладачем, освоєння навчальної дисципліни здобувачами вищої освіти може здійснюватися самостійно, на засадах академічної доброчесності, при цьому здобувач має звітувати через електронну пошту, або через систему дистанційного навчання Moodle про стан виконання завдань.
- ЩОДО ЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ / ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ	Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, конференціях, семінарах, круглих столах. З метою визнання та перезарахування результатів навчання здобувач вищої освіти звертається до викладача, що відповідає за реалізацію освітнього компонента, з документами, які підтверджують результати навчання, про отримання яких повідомив здобувач. Особливості неформального / інформального навчання регламентує «Положення про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету» (https://surl.li/knmghn).
- ЩОДО ОСКАРЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ	Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі, силабусі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. У разі незгоди здобувача із оцінкою, не пізніше ніж на наступний робочий день після оголошення результатів, він має право подати апеляційну заяву на ім'я ректора. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті. Нормативно-правові акти стосовно оскарження результатів навчання наведені на сторінці «Положення про освітню діяльність» сайту ПДАУ (https://www.pdau.edu.ua/content/polozhennya-pro-osvitnyu-diyalnist).
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	
Основні - Мазур В.А., Поліщук І.С., Текало Н.В., Мордванюк М.О. Рослинництво: підручник. (1 частина) Вінниця: Видавництво ТОВ «Друк», 2020. 352 с. - Паламарчук В.Д., Доронін В.А., Колісник О.М., Алексєєв О.О. Основи насіннєзнавства (теорія, методологія, практика): монографія. Вінниця: Друк, 2022. 392 с.	

3. Петриченко В.Ф., Лихочвор В.В. Рослинництво. Нові технології вирощування польових культур: підручник. Львів: НВФ «Українські технології», 2020. 806 с.
4. Присяжнюк О.І., Присяжнюк Л.М., Мельник С.І., Гринів С.М. Буряки цукрові – селекція, насінництво та технологія вирощування: монографія. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2022. 310 с.
5. Словник термінів із селекції, біотехнології та насінництва польових культур / Б. В. Дзюбецький та ін. Київ: Аграрна наука, 2021. 160 с.

Допоміжні

1. Васильківський С.П., Кочмарський В.С. Селекція і насінництво польових культур: підручник. Біла Церква, 2016. 376 с.
2. Гаврилюк М.М., Соколов В.М., Жемойда В.Л. Практичне насінництво та насіннєзнавство сільськогосподарських рослин: навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Твори», 2018. 286 с.
3. Донець М.М. Насінництво з основами селекції: навчальний посібник. К., 2007. 337 с.
4. Жатова Г.О. Загальне насіннєзнавство: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2010. 273 с.
5. Кіндрук М.О., Соколов В.М., Вишневський В.В. Насінництво з основами насіннєзнавства. К.: Аграрна наука, 2012. 264 с.
6. Молоцький М.Я., Васильківський С.П., Князюк В.І., Власенко В.А. Селекція і насінництво сільськогосподарських рослин: підручник. К.: Вища освіта, 2006. 463 с.
7. Насіннєзнавство та методи визначення якості насіння сільськогосподарських культур: навчальний посібник / за ред. С. М. Каленської. Вінниця: ФОП Данилюк, 2011. 320 с.
8. Насінництво кукурудзи: навчальний посібник / Б.В. Дзюбецький, В.Ю. Черчель, М.Я. Кирпа, А.В. Алдошин, Т.М. Сатарова, А.В. Черенков, Н.О. Ляшенко, Н.А. Боденко. Київ: Аграрна наука, 2019. 200 с.
9. Основи управління продукційним процесом польових культур: монографія / В. В. Кириченко, В. П. Петренкова, Л. Н. Кобизєва та ін.; за редакцією В. В. Кириченка. Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН. Х., 2016. 712 с.
10. Рибальченко А.М., Косенко В.Ю. Вплив норм висіву гороху на формування елементів структури та урожайності зерна. *Таврійський науковий вісник*. 2023. Вип. 132. С. 204-209. DOI: <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2023.132.25>
11. Рибальченко А.М., Сердюк А.Е. Вплив сортових властивостей на формування елементів продуктивності та урожайності сої в умовах Лівобережного Лісостепу України. *Аграрні інновації*. 2023. № 21. С. 88- 92. DOI: <https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2023.21.13>
12. Korotkova I.V., Chaika T.O., Romashko T.P., Chetveryk O.O., Rybalchenko A.M., Barabolia O.V. Emmer wheat productivity formation depending on pre-sowing seed treatment method in organic and traditional technology cultivation. *Regulatory Mechanisms in Biosystems*. 2023. Vol. 14, no. 1. P. 41-47. DOI: <https://doi.org/10.15421/022307>

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Закон України «Про насіння і садивний матеріал». URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Наказ України «Про затвердження вимог до маркування та пакування насіння та садивного матеріалу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0673-24#Text>
3. Електронна бібліотека Полтавського державного аграрного університету. URL: <https://lib.pdau.edu.ua/>
4. Електронний репозитарій Полтавського державного аграрного університету. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/home>
5. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: nlu@csf.freenet.kiev.ua
6. Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України. URL: dir@dnsgb.kiev.ua
7. AgriAcademy. URL: <https://agriacademy.org/courses-catalog>
8. Coursera. URL: <https://www.coursera.org>
9. Prometheus. URL: <https://prometheus.org.ua>

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри селекції, насінництва і генетики, протокол від «01» вересня 2025 року № 1

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форма контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Денна форма здобуття освіти (Н1А_мд_2025[8](НН))			
	опитування	виконання завдань практичних занять	виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Агробіологічні та екологічні основи формування насіннєвої продуктивності.	2	—	3	5
Тема 2. Критерії оцінювання якості насіння та їхнє біологічне значення.	2	35	3	40
Тема 3. Управління формуванням насіннєвої продуктивності зернових культур.	2	5	3	10
Тема 4. Управління формуванням насіннєвої продуктивності кукурудзи.	2	10	3	15
Тема 5. Управління формуванням насіннєвої продуктивності зернобобових культур.	2	5	3	10
Тема 6. Управління формуванням насіннєвої продуктивності круп'яних культур.	2	—	3	5
Тема 7. Управління формуванням насіннєвої продуктивності технічних культур.	2	—	3	5
Тема 8. Організація післязбиральної обробки та зберігання насіння.	2	5	3	10
Разом	16	60	24	100

Шкала та критерії оцінювання опитування

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Надана повна змістовна відповідь на питання за темою лекції, питання розкрито повністю, відповідь містить глибоке знання і розуміння матеріалу з агробіологічних та екологічних основ формування насіннєвої продуктивності, оцінювання якості насіння, процесів управління формуванням насіннєвої продуктивності сільськогосподарських культур, заходів післязбиральної обробки та зберігання насіння; відповідь у повній мірі розкриває здатність аналізувати і оцінювати ризики, пов'язані з впровадженням нових технологій або методів розв'язання конкретних проблем; формування компетентностей та досягнення результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.

1	Надана коротка відповідь на питання за темою лекції, інформація відображена частково невірна, що свідчить про часткове засвоєння матеріалу агробіологічних та екологічних основ формування насіннєвої продуктивності, оцінювання якості насіння, процесів управління формуванням насіннєвої продуктивності сільськогосподарських культур, заходів післязбиральної обробки та зберігання насіння, формування компетентностей та досягнення результатів навчання у здобувача вищої освіти на середньому рівні.
0	Відсутні відповіді на питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та досягнення результатів навчання.

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних занять

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Виконано завдання практичного заняття, надана змістовна відповідь на всі контрольні запитання, що свідчить про засвоєння матеріалу з агробіологічних та екологічних основ формування насіннєвої продуктивності, оцінювання якості насіння, процесів управління формуванням насіннєвої продуктивності сільськогосподарських культур, заходів післязбиральної обробки та зберігання насіння, формування компетентностей та досягнення результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
4	Виконано завдання практичного заняття, надано коротку відповідь на всі контрольні запитання, що свідчить про засвоєння матеріалу з агробіологічних та екологічних основ формування насіннєвої продуктивності, оцінювання якості насіння, процесів управління формуванням насіннєвої продуктивності сільськогосподарських культур, заходів післязбиральної обробки та зберігання насіння, формування компетентностей та досягнення результатів навчання у здобувача вищої освіти на достатньому рівні.
3	Виконано завдання практичного заняття, надано коротку відповідь на деякі контрольні запитання, що свідчить про засвоєння матеріалу з агробіологічних та екологічних основ формування насіннєвої продуктивності, оцінювання якості насіння, процесів управління формуванням насіннєвої продуктивності сільськогосподарських культур, заходів післязбиральної обробки та зберігання насіння, формування компетентностей та досягнення результатів навчання у здобувача вищої освіти на середньому рівні.
2	Виконано завдання практичного заняття, надано коротку відповідь на деякі контрольні запитання із суттєвими помилками, що свідчить про часткове засвоєння матеріалу з агробіологічних та екологічних основ формування насіннєвої продуктивності, оцінювання якості насіння, процесів управління формуванням насіннєвої продуктивності сільськогосподарських культур, заходів післязбиральної обробки та зберігання насіння, формування компетентностей та досягнення результатів навчання у здобувача вищої освіти нижче середнього рівня.
1	Завдання практичного заняття виконано не повністю, надано коротку відповідь на деякі контрольні запитання із суттєвими помилками, що свідчить про фрагментарне засвоєння матеріалу з агробіологічних та екологічних основ формування насіннєвої продуктивності, оцінювання якості насіння, процесів управління формуванням насіннєвої продуктивності сільськогосподарських культур, заходів післязбиральної обробки та зберігання насіння, формування компетентностей та досягнення результатів навчання у здобувача вищої освіти на низькому рівні.
0	Не виконано завдання практичного заняття, відсутні базові знання з навчальної дисципліни, що свідчить про відсутність формування компетентностей та досягнення результатів навчання.

**Шкала та критерії оцінювання
виконання завдань самостійної роботи**

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	Завдання самостійної роботи виконано повністю, здобувачем проявлено глибокі знання теми й розуміння матеріалу з агробіологічних та екологічних основ формування насіннєвої продуктивності, оцінювання якості насіння, процесів управління формуванням насіннєвої продуктивності сільськогосподарських культур, заходів післязбиральної обробки та зберігання насіння для максимально повного вирішення поставлених завдань, що свідчить про формування компетентностей та досягнення результатів навчання на високому рівні.
2	Завдання самостійної роботи виконано повністю, але з незначними помилками, здобувачем проявлено знання теми й розуміння матеріалу з агробіологічних та екологічних основ формування насіннєвої продуктивності, оцінювання якості насіння, процесів управління формуванням насіннєвої продуктивності сільськогосподарських культур, заходів післязбиральної обробки та зберігання насіння, що свідчить про формування компетентностей та досягнення результатів навчання на достатньому рівні.
1	Завдання самостійної роботи виконано частково, здобувачем показано знання теми, але недостатній рівень вмінь щодо аналізу матеріалу, проявлено часткове розуміння матеріалу з агробіологічних та екологічних основ формування насіннєвої продуктивності, оцінювання якості насіння, процесів управління формуванням насіннєвої продуктивності сільськогосподарських культур, заходів післязбиральної обробки та зберігання насіння, що свідчить про формування компетентностей та досягнення результатів навчання у здобувача вищої освіти на середньому рівні.
0	Завдання самостійної роботи не виконано, відсутні базові знання з навчальної дисципліни, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та досягнення результатів навчання.